

Psalmus

qui adhuc lacte potantur: non solido cibo pascunt: sed illis dico qui iam manducant solidum cibū: **Iam** vident̄ esse pfecti: quia intelligunt equalitatē verbi cum patre. **Ad** huc non sic vident̄: quoniam videndum est facie ad faciem: adhuc ex parte in enigmate. **L**urrent ergo: q̄r cum via finita fuerit: tūc redimus ad patriam. **L**urrent currant: extendant se. **Q**uotq̄t ḡ pfecti hoc sapient̄. **E**t si qd̄ alit̄ sapitis: b̄ quoq; vobis de⁹ reuelabit. **S**i forte erras in aliq; q̄r nō redis ad lac matris. **Q**uia si nō extollimini: quia si non exaltatis cor vestrum: quia si nō ingredimini in mirabilib⁹ sup̄ vos: sed seruatis humilitatē: reuelabit vobis de⁹ qd̄ aliter sapitis. **S**i autē hoc ipsum qd̄ aliter sapitis defendere vultis: t̄ ptinaciter astruere: t̄ contra pacem ecclesie: sit vobis maledictū hoc quod dixit: sup̄ matrem cum estis t̄ foris a lacte separabimini: foris a visceribus matris fame moriemini. **S**i autem pseueraueritis i pace catholica: si quid forte aliter sapitis q̄ oportet sapere: deus vobis reuelabit humilib⁹. **Q**uare: **Q**uia deus sup̄ bis resistit: humilib⁹ autē dat gratiā. **I**deo ad hoc conclusit psalmus. **E**peret israel in domino: ex hoc nūc t̄ usq; in seculum. **Q**d̄ em scriptū ē grece: απο Ιου πυρ χαι εωσ Ιου αιωνος: b̄ ē positū: ex b̄ nūc t̄ usq; in seculū. **H**z nō sēp seculi nōmē hoc seculū significat: sed aliquādo eternitatē: quia eternū duobus modis intelligit: usq; in eternū: id est aut semp sine fine: aut quousq; veniamus ad eternitatē. **H**ic ergo quomodo intelligendū est: Quousq; veniamus ad eternitatē speramus in domī nū deum: quia cum venerimus ad eternitatē iam spes nō erit: sed ip̄a res erit.

Explícit Tractatus de ps. CXXXI.

Incepit Tractatus de ps. CXXXI.

Testimi quidē erat carissimi: vt fratrem potius audirem⁹ colligā meū: p̄sentem omnibus nobis. **E**t modo nō negauit: sed distulit. **E**t ideo hoc in dioco caritati vestre: vt mecum p̄missum teneatis. **N**ō fuit autē absurdum caritati vestre: vt prior obtemperarē iubenti. **E**xtorsit em̄ mihi vt esset modo auditor meus: eo sane pacto vt t̄ ego sim ip̄ius: quia in ip̄a caritate omnes eius auditores sumus: qui unus nobis in celo magister est. **E**rgo animū intendite ad psalmū: quem in ordine sicut nos tractandū habemus. **E**st etiam ipse p̄notat̄. **C**anticū gradū. Et aliquāto

CXXXI.

ceteris sub eodē titulo plixor. **N**ō ḡ imo remur: nisi vbi necessitas coegerit: vt totus si dñs pmiserit explicare possim⁹: q̄r et vos nō tāq̄ rudes oīa debet audire: aliqd̄ t̄ de p̄terit audionib⁹ adiuware nos debet: ne omnia tanq̄ noua a nobis dici necesse sit. **E**t noui quidē esse debem⁹: quia vetustas nobis ob̄spere nō debet: sed etiā crescentū t̄ pficiendū est. **B**e ipso quippe pfectu ait aplis. **E**t si exterior homo noster corrūpitur: sed interior renouat de die in diem. **N**on sic pficiamus vt ex nouis veteres esficiamur: sed ip̄a nouitas crescat.

Expositio psalmi.

Memento domine Baud: et omnis māsuetudinis eius. **S**icut iurauit domino: vobum voulit deo Jacob. **B**aud fī fūdem rerū gestarū unus homo erat: rex israh̄: filius Jesse. **E**rat quidē t̄ ip̄e māsuetus: sicut eū indicat atq̄ cōmendat scripture diuina: et ita mansuetus vt nec p̄secutori suo Sauli malū pro malo reddiderit. **S**eruauit autē erga eū tantā humilitatē: vt illum regem fatereb̄: se autē canē: t̄ nō p̄terue: nec sup̄be cū esset in deo potentior: r̄ndebat regi: sed euz placare potius affectabat humilitate q̄ cōcitat̄ supbia. **E**tiam in potestate dat̄ ē ei Saul: t̄ b̄ a dño deo vt ei faceret quicqd̄ vellet. **S**ed q̄r non p̄ceptū illi erat vt occideret: sed tm̄ in potestate datum illi erat. **L**icet autē homini vti potestate sua: ad lenitatem potius deflexit qd̄ ei deus concessit: qui si vellet occidere: careret inimico. **S**ed quoniam diceret: **D**imitte mihi debita mea: sic t̄ ego dimittit debitorib⁹ meis. **I**n speluncam intravit Saul vbi erat Baud: nesciens q̄ illi esset Baud: ad necessaria ventris ille intrauit: surrexit Baud sensim t̄ lente post ip̄m: precidit illi de ueste panniculū quem illi ostēderet: vt nosset q̄a habebat illum in potestate: t̄ non necessitate: sed voluntate p̄pcerat: t̄ noluit occidē. **F**orte ipsam mansuetudinē commendauit modo dicens: **M**emento domine Baud et omnis māsuetudinis eius. **H**oc fīm rerū gestarū fidem quā scripture diuina vt dirimus continet: **S**ed solemus in psalmis nō ad litteram attendere sicut in omni p̄pheitia: sed p̄ litteram scrutari mysteria. **E**t meminit caritas vestra: quia cuiusdaz hominis vocem in omnib⁹ psalmis solemus audire: quia unus habet caput t̄ corpus. **C**aput autem in celo est: sed corpus in terra:

Psalmus

Si quo pcessit caput: et corpus secuturū ē.
Et iam nō dico quis caput sit: qui corpus
sint: quia scientibus loquor. **C**ōmendatur
ergo humilitas David: cōmendat māsue-
tudo David: et dicis deo: **M**emento do-
mine David et omnis māsuetudinis eius.
Ad quā rem memēto domine David. **S**i
cut iurauit domino votū voulit deo Jacob.
Ergo ad hoc memēto: vt implete qd pmi-
sit. **A**ve David voulit tanq̄ i potestate ha-
bēs: et rogat deuz: vt implete qd voulit. **E**st
deuotio voulētis: sed est humilitas dep̄can-
tis. **N**emo psumat viribus suis: si reddere
qd vouerit. **Q**ui te hortat vt voueas: ipse
adiuuat vt reddas. **Q**uid ergo voulit vide-
amus: et hinc intelligimus quēadmodum
sit accipiendū i figura David. David aut̄
interpretat manufortis. **E**rat enim magn⁹ bel-
ligerator: psumens quidem de domino deo
suo consecit bella omnia: prostravit omnes
inimicos suos deo se adiuuāte: quēadmo-
dum se habebat illius imperij dispensatio:
pfigurans tamē fortem manu quēdam ad
debellandos inimicos: diabolū et angelos
eius. **H**os aut̄ inimicos ecclesia debellat.
Et quō debellat: **M**āsuetudine. **M**āsuetu-
dine enim ipse rex noster vicit diabolū. **S**eui-
ebat ille: ille sufferebat. **V**ictus est qui seui-
ebat: vicit qui sufferebat. **I**n ista māsuetu-
dine corp⁹ christi qd est ecclesia vincit ini-
micos. **S**it manuforti: opando vincat. **L**ū
autē corpus christi est: et templū: et domus:
et ciuitas: et ille qui caput corporis est: et ha-
bitator domus est: et sanctificator templi ē:
et rex ciuitatis est: quomō ecclesia oīa illa:
sic christus omnia ista. **Q**uid ergo voulim⁹
deo: nisi vt simus templū dei: **N**ihil grat⁹
ei possumus offerre: qd vt dicam⁹ ei qd di-
cit in Esaia: **P**ossidē nos. **E**quidē in istis
possessionib⁹ terrenis patrifamilias pstat:
quādo ei datur possesso: **N**ō sic ē possesso
que est ecclesia: **I**pi possessioni prestat vt a-
tali possideat. **Q**uid ergo dicit: **S**icut iurauit
domino votū voulit deo Jacob. **V**ideamus qd votū ē: nisi vt simus templū
dei. **N**ihil gratius ei possum⁹ offerre: qd iurare.
Jurare est aut̄ firme pmittere. **A**ttendi-
tite votū hoc: id est qd vouerat: quo ar-
dore vouerit: quo amore: quo desiderio: et
tamē ad hoc implendū: dominū deprecat⁹
est dices. **M**emento domine David et om-
nis māsuetudinis eius. **I**n hac māsuetudi-
ne votum voulit: vt sit dom⁹ dei. **S**i in-
troiero i tabernaculū domus mee:

CXXXI.

Si ascendero stup lectum strati mei. **Alia lfa**
Ded dederō somnū oculis meis: **T**in
par visus est dicere: somnū oculis meis.
Et palpebris meis dormitionē.
Let requiem temporibus meis
Si dederō: quo ad usq̄ iueniā locū
domino tabernaculū deo Jacob.
Si querebat locū domino: **S**i māsuetus
erat: in se querebat. **Q**uomō est enī locus
domini: **A**udi ppheta. **S**uper quē requi-
escet spiritus meus: **S**up būmīlē et quietū
et tremētē verba mea. **V**is ergo esse locus
domini: **E**sto humilis et quietus: et tremens
verba dei: et tu ipse efficeris qd queris. **S**i
enī in te nō fiat quod queris: in altero quid
tibi pdest: **O**perāt quidez deus aliquā per
euangelistā salutem alterius: tñm si ipē dicit
et nō facit: t̄ sit p lingua eius i alio locus do-
mino: non aut̄ sit ipē locus dño. **Q**ui autē
que docet bene facit: et sic docet: sit loc⁹ do-
mino cum eo quē docet: **Q**uia oēs creden-
tes vnū locum faciunt domino. In corde
enī habet locum dñs: qz vnū cor ē omnīs
in caritate copulatoꝝ. **M**ulta milia cre-
diderūt fratres mei: qñi p̄cīa rerum suarū
posuerūt ad pedes apostolorū. **S**ed quid
de illis dicit scripture: **C**erte facti sunt tem-
plū dei: non tñm templū dei singuli: sed et
omnes simul templū dei. **F**acti sunt ḡ loc⁹
dño. **E**t vt noueritis: qz vnū loc⁹ factus
est dñs i omnib⁹: scripture dicit: **E**rat illis
anima vna: et cor vnū in dñ. **M**ulti aut̄ ne
faciat locū dño: sua q̄rūt: sua diligūt: p̄tē
sua gaudēt: priuatū suū cōcupiscunt. **Q**ui
aut̄ vult facere locū dño: non de priuato: s̄
de cōi debet gaudē. **H**oc illi fecerūt de reb⁹
suis priuatis: fecerūt illas cōmunes. **N**ō ha-
bebāt suū nūqd amiserūt: **S**i soli haberet
et vnusquisq̄ suū haberet: hoc solum habe-
ret qd suum habebat. **L**ū autē qd p̄riu-
erat omne fecit: et ea que erāt ceterorū ipī
facta sunt. **I**ntēdat caritas restra: qz ppter
illa q singuli possidem⁹: existūt lites: inimi-
cicie: discordie: bella: inf homies tumult⁹:
dissensiōes aduersū se: scandala: peccata:
iniquitates: homicidia. **P**ropter que: ppter
ipa que singuli possidem⁹. **N**ūquid ppter
ista q cōiter possidem⁹ litigam⁹: **A**ere istūz
cōiter ducim⁹: solē cōiter omnes videmus:
Beatī ḡ q sic faciūt locū dñs: vt priuato suo
nō gaudeat. **L**alē enī describebat iste q di-
cebat: **S**i introiero in tabernaculū domus
mee: priuatū h̄ erat: **S**ciebat priuato se impe-
diri: ne faceret locū dño: et ea cōmemorat q

Psalmus

ad scipm p̄tinebant: Nō introibo in tabernaculū domī mee donec inueniā. Quid: Lū inuenieris locū dñio: intrabis i tabernaculū tuū: vbi inuenieris locū dñio: Quare: Quia ip̄e eris locus dñi: et cum eis qui fuerint locus dñi vñi eris. Abstineamus ergo nos fratres a possessione rei priuatae: aut ab amore si non possum⁹ a possessione: et facim⁹ locum dñi. Multū est a me ait aliquis: Sed vide qd sis facturus locum dñi. Si vellet apud te hospitū habere aliquis senator: non dico senator: p̄curator alicui⁹ magni fīm seculū: et diceret: offendit me quiddā in domo tua: et si amares: hoc auferres tñi: ne eum offenderes ad cui⁹ amicitia ambires. Et qd tibi p̄dest homis amicitia: Forte ibi non soluz vllū auxiliū: sed et p̄iculū inuenires. Nam multi non p̄clitabānt anteq̄ maiorib⁹ iun gerent: exceptarūt maiorū amicitias: vt mātora p̄icula incurret. Securus opta amicitia christi: Hospitari apud te vult: fac illi locum. Quid est fac illi locū: Noli amare tñi: illū: ama. Si te amaueris claudis cōtra illū: si tñi amaueris: aperis illi. Si aut aperueris et intrauerit: nō peries amando te: si inuenieris cū amāte. Si introiero i tabernaculū domus mee: si ascendero super lectū strati mei. Privata em̄ res ip̄a vbi ho mo acquiescit: supbos facit. Ideo dixit: si ascendero. In rē quā p̄uatū quisq̄ possidet: necesse est supbus sit. Inde se em̄ tēdit hō ad hominē: cū ambo sint caro. Quid ē hō fratres: Caro. Et qd est alter hō: Altera caro. Et tñi caro diues extēdit se contra carnē pauperē: quasi aliqd illa caro attulerit: qñ nata est: aut aliqd auferat: qñ morit. Ad hō plus habuit: vt plus tumeret. Iste aut q̄ vult inuenire locū dñi dicit: Si ascēdero sup lectū strati mei: si dedero somnu⁹ oculis meis. Multū em̄ cū dormiūt nō faciunt locum dñi. Tales excitat apls: Surge qui dormis: et exurge a mortuis: et illuminabit te christ⁹. Et alio loco. Nos autē qui diei sum⁹ vigilem⁹: et sobrij sim⁹. Nā q̄ dormiūt: nocte dormiūt: et q̄ iebriāt: nocte ebrj sunt. Nocte dices iniquitatē: in q̄ illi obdormiūt cupiēdo ista terrena. Et omnes iste se licitates q̄ vident seculi somnia sunt dormientiū. Et quō qui videt thesauros in somnis dormiēs diues est: sed euigilabit et pauper erit: Sic omnia ista vana hui⁹ seculi: de quib⁹ homies gaudēt: i somno gaudēt: euigilabūt qñ nolūt: si nō mō euigilat qñ vtile

CXXXI.

est: et inueniet somnia illa fuisse: et trāsisse sicut dicit scriptura: veluti somniū exurgēt. Et alio loco. Bormierūt somniū suū: et nūbil inuenierūt omnes viri diuitiarū in manib⁹ suis. Bormierūt somniū suū: finit⁹ est somnus: et nūbil inuenierūt in manib⁹ suis: q̄r in somnis videbāt diuitias transituras. Iste ḡ qui vult inuenire locum dñio: dixit etiā: si dedero somniū oculis meis. Sūt asit quidā qui nō dormisit: s̄ dormitāt: Aliquātū retrahit se ab amore tpalisi: et rursus reuoluitur in eum: q̄si dormitātē caput crebro inclināt. Euigila: excute somniū: dormitando casurus es. Nō vult psalmus oculis suis dare somniū: nec palpebris dormitationē: cum qui vult inuenire locū domino. Acc requiē inq̄ temporib⁹ meis. Areq̄ temporib⁹ somnus venit ad oculos. Tempora circa oculos sunt: veluti futur⁹ somnus grauedo temporū est. Nā omnib⁹ dormitūris grauari tempora incipiūt: et cum senserint sibi grauari tempora: iam iminet somnus: Qui si dand⁹ ē oculis: dat requiē temporib⁹ suis: et venit somn⁹. Si non dederit requiē temporib⁹ suis nō venit somn⁹. Lū ergo cepit te aliqd tpale delectari ad peccatū: iam grauantib⁹ tibi tempora. Tis euigilare et nō dormire: nec dormitare: Noli te credere tali delectatiōi: maiores dolores habebit q̄ suauitatis. Ista cogitatiōe quasi cōfričās frontē: excutis somniū: et paras locū dñi: donec inuenias locū dñio: tabernaculū deo Jacob. Qēq̄ aliqui dicit: tabernaculū dei dom⁹ dei: et domus dei tabernaculū dei: distinctius tñi accipit fratres carissimi tabernaculū ecclesia fīm hoc tempus. Bonus autē ecclīa celestis hierlm quo ibimus. Tabernaculū em̄ tanq̄ militātū et pugnātū: tabernaculū militū in p̄cinctu in expeditione. Ufi cōtubernales dicunt milites: quasi tabernacula eadē habitātes. Qđiu ergo habem⁹ hostē cum quo pugnem⁹: tabernaculū deo facim⁹. Lū autē trāsierit tēpus pugne: et venient par illa q̄ p̄cellit omnē intellectū: sicut dicit apls: Et par dei q̄ p̄cellit omnē intellectū. Quātūcūq̄ em̄ cogitacris de pace illa: minus eā capit antimus adhuc in ista corporis grauedine cōstitutus: cū veneat illa patria: iam dom⁹ erit: null⁹ aduersari⁹ temptabit vt tabernaculū vocet: nō p̄cedem⁹ ad pugnādū: s̄ p̄mane bim⁹ ad laudandū. Quid em̄ dicit de filia domio: Beati q̄ habitāt in domo tua: in secula seculorū laudabūt te. In tabernaculo

Psalmus

CXXXI.

adhuc gemini: in domo laudabimur. Quare: Quia gemitus est pegrantium: laudatio iam in patria cōmanentur. Hic primo

Alla līta querat tabernaculum deo Jacob. **Ecce** tēum.

Alla līta audiūm⁹ eā in effrata: Quā eā: Se-

dēm dñi. Audiūm⁹ in effrata. Inueni-

mus eam in campis saltuum. Ibi au-

t silve. diuit: ibi inuenit. An alibi audiuit et alibi in-

uenit: Queram⁹ qd sit effrata vbi audi-

uit: ita queram⁹ quid sit in campis saltuum

vbi inuenit. Effrata verbū hebreum inter-

pretatur latine speculum: sicut tradiderunt

qui verba hebreia scripturis posita in alias

linguā transstulerūt: vt ad nos pueniret in-

tellectus. Nā ex hebreia transstulerūt i gre-

cā: et ex greca translata sunt nobis i latinā.

Fuerūt em̄ qui vigilaret in scripturis. Si ġ

effrata speculū illa domus que inuenta est i

campis saltuum: in speculo audita est. Specu-

lū imaginē habet: omnis ppheta imago

futurorū. Bonus ġ dei futura: in imagine

pphetie pdicata est. Audiūm⁹ in effrata: inueni-

mus i campis saltuum. Qui sunt campi sal-

tū: Campi siluarū. Nō em̄ quēadmodū

vulgo dicit: Salt⁹ ille: verbi gratia: centu-

rias habens tot: saltus prie locus adhuc

incultus et siluester dicit. Nam et quidā co-

dices in campis silue habent. Qui ġ erant

cāpi saltū: nisi gentes inculte: Qui erant

campi saltuum: nisi vbi adhuc repres erāt

idolatrie: Sic tamē quomō repres ibi erāt

idolatrie: ibi inuenim⁹ locum dñi taberna-

culum deo Jacob. Quod audiūm⁹ in effra-

ta inuenimus in campis saltuum: qd pdica-

Alla līta t Introīm⁹. t tabernaculū.

est in imagine iudeis: manifestatū est i fi-

de gentiū. **Intraūm⁹ in taberna-**

cula ei⁹: Lui⁹: Boni dei Jacob. Qui

intrant ut inhabitēt: ipi sunt qui intrant ut

inhabitent. In domū tuā ut inhabitēt: Est enī me-

lior domin⁹: qui cum te ceperit inhabitare:

beatū te facit. Nam si tu ab illo nō inhabi-

teris: miser eris. In sua potestate esse vo-

luit ille fili⁹ qui dixit: Ba mibi partē patri-

monij q me cōtingit. Bene seruabat apud

patrē: ne cū meretricib⁹ dissiparet. Accepit

facta ē in ei⁹ potestate: Profectus in regio-

nem longinquā effudit omnia cū meretri-

cibus: passus est tñ famē: recordatus ē pa-

trē: reuersus ē ut pane satureraf. Ergo in-

tra ut inhabitēt: et non quasi tuus sis: sed

illius. **Intraūm⁹ i tabernacula ei⁹**. **Ado-**

rabitūm⁹ in loco vbi steterūt pedes

eiūs. **Lui⁹ pedes**: Boni: an ipsius do-

mus domini: Bonus em̄ domini est: vbi dicit: que debet adorari. Adorabitū i loco vbi steterunt pedes eius. Preter qd domū suā nō exaudit de⁹ ad vitā eternā. Ille em̄ ad domū dei ptinet: qui est in caritate compaginatus lapidibus viuis. Qui autē caritatē nō habuerit: ruinam facit: et illo ruente dom⁹ stat. Nemo em̄ minet domui vbi esse quasi lapis cepit: si ruere voluerit quasi ali quid domui noceat. Sic em̄ supbierat et pphimus populū iudeoz dicens: Neqz em̄ fraudatur⁹ est de⁹ patrē Abraā cui pmisit tan- ta de semine eius: et faciebant omnia mala tanqz securi de pollicitatōne dei: quia non p illo⁹ meritis qui scelera faciebant: sed p meritis Abrae parceret eis: et qualescūqz malos filios Abrae cōgregaret in domum suam ad vitam eternā. Sed quid Jobes: Generatio inquit viperarisi: quando ad illum venerūt ipsi filii Abrae ut baptizarent in aqua penitentie: non eis dixit: Generatio Abrae sed viperarum. Tales em̄ erant quales quos imitabant. Nō filii Abrae: s filii Amorre: Chananei: Bergesei: Jebusei: et omniū qui offenderūt deū: iporū filii erant: quia ipsorū facta sectabant. Generatio viperarū quis ostendit vobis fuge- re a ventura ira: Facite ergo fructū dignū penitentie: et ne dixeritis: patrem habemus Abraā. Potens est em̄ deus de lapidibus istis suscitare filios Abrae. Nescio quos la- pides: tūc videbat i cāpis saltuum: vñ susci- tati sunt filii Abrae. Filii em̄ magis q fidei imitati sunt: qz qui de carne natū sunt. Ne- mo ergo minetur domui dei: quasi dicat: Subtraho me: et ruer dom⁹. Bonū est em̄ illi ut coedifice et habeat caritatem. Itaqz si ipse ruerit: stabit dom⁹. Itaqz fratres in his est dom⁹ dei: quos pdestinavit et prescivit pseueraturos. Be illis dictū est: vbi stete- runt pedes eius. Etenī qui non pseuerant: non stant pedes eoz in eis. Non sunt ergo ipsi ecclesia: non ipsi pertinent ad illud mō tabernaculū tunc domū. Sed vbi steterūt pedes eius: Quoniam abūdauit iniquitas: refrigescit caritas multoz. In his in quib⁹ caritas refrigescit: nō stāt pedes ei⁹. Et qd secutus est: Qui autem pseuerauerit usqz in finem: hic saluus erit. Ecce in quib⁹ stete- runt pedes eius: in eo loco adora: id est de talibus esto in quibus steterunt pedes domini. Si autem de ipa domo intelligere volueris: vbi steterunt pedes dñi domus: pedes tui in christo stent. Tunc autem sta- bunt pedes: si perseveraueris in christo.

Psalmus

Quid enim dicit de diabolo? Ille homi-
cida erat ab initio: et in veritate non stetit.
Diaboli ergo pedes nō steterūt. Item de
sugbris qd̄ dicit: Nō veniat mihi pes super-
bile: t man⁹ peccator⁹ nō moueant me. Ibi
cederūt qui opa n⁹ iniquitatē: expulsi sūt
nec potuerūt stare. Ergo dom⁹ dei: cui⁹ pe-
dā stant. Unde ille gaudēs Jobes qd̄ ait:
Qui habet spōsam spōsus est: amicus aut
spensi stat t audit eū. Si nō stat: non audit
eūz. Et gaudio gaudet ppter vocē sponsi.
Amico stat: qr ppter vocē sponsi gaudet.
Nam si ppter vocē suā gauderet: caderet.
Iam videtis g quare cederūt: qui ad vo-
cē suā gaudent. Amicus aut ille spōsi dice-
bat: Dic est q baptizat. Quidā dicit: nos
baptizam⁹: ad vocē suā stare gauisi nō po-
tuerunt: t nō ptinent ad istā domū: de qua
Surge. dicit: vbi steterūt pedes eius.

Exur-
ge domine in requiē tuā: Dño dor-
mienti dicit: exurge. Iam nōstis q̄s dormi-
uit: t quis surrexit. Ip̄e em̄ quodā loco di-
cit in psalmo: Dormiūt cōturbat⁹. Bñ illi
dicit: Exurge dñe in requiē tuā. Iā nō cō-
turbaberis: qr christus surgens a mortuis:
iam nō moritur: t mors ei vltra nō dñabit.
Ipius est vox in alio psalmo: Ego dormi-
ui t somnū cepi et exurrexi: qm̄ dñs susce-
pit me. Ip̄e dormiuit: ip̄i dicit: Exurge do-
mune in requiē tuā. Tu t arca sanctifi-
cationis tue. Id est exurge: vt exurgat
t arca sanctificationis tue quā sanctificasti.
Ip̄e caput nostrū: arca eius: ecclesia eius.
Surrexit prior: surgat t ecclia. Nō aūt au-
deret sibi resurrectionē corpus pmittere: ni-
si h̄us exurgeret caput. Exurge domine in
requiē tuam: tu t arca sanctificationis tue.
Et corp⁹ christi qd̄ ex Maria natū est: in-
tellectū est a quibusdā arca sanctificationis:
vt hoc diceret: Exurge dñe in requiē tuāz:
tu t arca sanctificationis tue: cum corpore
exurge: vt palpen⁹ qui nō credebāt. Exur-
ge dñe in requiē tuam: tu t arca sanctifica-
tionis tue.

Sacerdotes tui induā-
t exultent. tur iusticiaz: t sancti tui letent. Te
ex urgente a mortuis: t eunte ad patrē: re-
gale illud sacerdotū induat fide: qr iustus
ex fide viuit: t accepto pignore spūssanci:
letent membra spe resurrectiōis q̄ precessit
in capite. Eisēm̄ aplus dicit: Spe gaudē-
tes.

Propter David seruū tuū:
nō auertas facie christi tui. Hoc deo
patri dictū est: Propter David seruū tuū:
nō auertas faciem christi tui. Crucifixus ē

CXXXI.

dominus in Judea: crucifixus a iudeis: ab
ip̄is turbatus dormiuit. Inter quoꝝ seui-
tiū manus dormiuit: ad eos iudicādos sur-
rexit: Et dicit qdā loco: Exscita met red-
dam illis: t redditur⁹ est. Nam
quanta postea iudei passi sunt: occiso dñio
norūt ip̄i: Be ip̄a ciuitate vbi illū occide-
rūt oēs expulsi sunt. Quid ergo: Etiā oēs
de stirpe David perierūt: et de tribu iuda:
Mon. Nam crediderūt inde aliqui: t mul-
ta milia hominū crediderūt inde: t hoc iaz
post resurrectionē dñi. Seuierūt vt crucifi-
gerēt: t postea ceperūt videre fieri miracu-
la in nomine crucifixi: et plus cōtremuerunt
tanti posse ei⁹ nomē: qui q̄sl inter man⁹ eo-
rū nibil poterat: t cōpuncti corde iam cre-
dendētes diuinitatē occultam fuisse in illo
quem ceteris similē hominib⁹ putauerūt: t
consiliū petentes ab apostolis audierunt:
Agite penitentiā: t baptizēt vnuſquisq; ve-
strū in nomine dñi nostri Jesu christi. Ergo
qr ad iudicādos eos a quib⁹ crucifixus est
surrexit christ⁹: t auertit facie suā a iudeis:
t cōuertit ad gentes: tanq; rogat de⁹ ppter
reliquias israel: t dicit ei: Propter David
seruū tuū: nō auertas faciem christi tui. Si
palea damnata ē: frumenta colligant: Reli-
quie salue fiāt: sicut dicit Esaias: Et plane
facte sunt reliquie salue. Inde erant duo-
decim apostoli: inde plus q̄s q̄ngenti frēs:
quibus se domin⁹ demōstravit post resur-
rectionē: inde tot milia baptizata: que pre-
cia rerum suarū aī pedes aplor⁹ ponebāt.
Ergo impletū est qd̄ hic rogatus est deus.
Propter David seruū tuū: nō auertas fa-
ciet christi tui.

Alia lfa.
t nō habet.
t veritatē.
t frustrabīt.

Jurauit dñs dauid
in veritate t non penitēbit eum.
Quid est iurauit: Promissum q̄ seipm fir-
mauit. Quid est non penitēbit eum: Non
mutauit. Nō. n. dolorē penitētie patit de⁹:
aut in aliquo fallit vt velit corrigerē i quo
errauit: sed quomō hominē cū penitet mu-
tare vult qd̄ fecit: sic vbi audis: qr penitet
deū mutationē ipaz spera. Ulter illam fa-
cit de⁹: q̄uis noīe penitētie appeleret: alif tu.
Tu em̄ facis: quia erraueras. Ille aūt fa-
cit: qr vindicat: aut quia liberat. Autauit
regnū Saul cū peniteret eū: sicut dictū est:
Et i eoip̄o loco vbi scriptura dicit: penituit
eum. Ibi paulopost dicit: Nō em̄ sic est vt
homo vt peniteat eū. Lūz ergo mutat opa
sua q̄ incomutabile consiliū suum: propter
ipam nō consiliū: sed opis mutationē peni-
tere dicit. Hoc aūt sic pmisit: vt nō muta-

Psalmus

CXXXI.

ret. Quod dicit et illud: Juravit dominus et
non penitebit eum: tu es sacerdos in eternū
fīm ordinē Melchisedech. Sic et hoc ita p
nūsum est: ut non mutaret: quia necessario
Allia lfa
t de fructu ventris tui ponam sup sedē
tuā. Poterat dicere: ex fructu femoris
tui. Quare ex fructu ventris voluit dicere:
Et illud quidē si diceret verū diceret. Sed
significantius dicere voluit: ex fructu ven
tris: quia de femina natus est christus: quo
vir non accessit. Quid ergo: Juravit domi
nus David veritatē: ex fructu ventris tui
ponam sup sedem tuā. **Si custodie**
Allia lfa.
t eos.
t in seculū. filij eorum sedebunt usq; in eternū
sup sedem tuā. Si filij tui custodierint:
et filij eorū sedebūt in eternū: meritū filij
parētes faciunt. Quid si filij ipius custodi
erint: et filij eorū non custodierint: Quare
ad meritū patrū pmittit beatitudo filiorū:
Quid em̄ ait: Nō ait: si custodierit filij tui:
et filij eorū sedebunt in eternū: Nō ait: si cu
stodierint filij tui sedebūt sup sedem tuam:
et si custodierint filij eorū: et ipi sedebūt su
per sedē tuā: Sed ait: Si filij tui custodie
rint: et filij eorū sedebūt sup sedem tuā: nisi
quia filios hic voluit intelligi fructū iporū:
Si filij tui inqt custodierint legem meam: et
mādata mea hec que docebo eos seruave
rint filij tui: et filij eorū sedebunt sup sedem
tuā: id est hic erit fructus eorū: ut sedeant
sup sedem tuā. Modo em̄ fratres oēs q
laboramus in christo: omnes qui cōtremi
scimus verba ipius: qui quomodocūq; co
namur facere voluntatem ipius: et ingemisci
mus petētes: ut adiuuet nos quo implea
mus quod iubet: nūquid iam sedemus in
illis sedibus beatitudinis q nobis pmittū
tur: Non: sed mādata tenētes speram̄ hoc
futurū. Ipa spes tanq; i filij dicta ē: quia
hominis in hac vita viuentis spes filij sunt:
fructus filij sunt. Propterea et homines ex
cusantes auariciā suāz: dicunt se filij suis
seruare qd seruat: et nolētes dare in opī: pie
tati noīe se excusāt: qz filij eorū spes eorū s̄t.
Oēs homines em̄ q fīm h seculū viuūt: spē
suā dicūt filios generare et relinqre. Ideo
noīe filiorū spē ipam posuit et ait: Si custo
dierint filij tui testamētū meū: et testimonia
mea hec q docebo illos: et filij eorū sedebūt
in eternū sup sedē tuā: id ē tales fructū ha

bebit: ut spes eos nō fallat: ut illuc veniat
quo sperat se venturos. Modo ḡ tanq; pa
tres sūt homines spei future. Lū autē adepti
fuerint qd sperat: filij sunt: qz illud qd adi
piscunt peperūt et generauerit in operib;
bonis: et hoc illis seruaf in posterum: quia
et ipa posteritas in filijs appellari solet. Aut
si filios ipos hoīes accipis: intellige et d̄ ipis
dictū: Si custodierit filij tui testamētū meū:
et testimonia mea hec que docebo illos: ut
iste sit sensus: Si custodierint filij tui testa
mentū meū: et testimonia mea hec que do
cebo eos: et filij eorū: id ē si custodierint: ut
hic subdistinguas: et deinde inferas: sede
būt i eternū sup sedē tuā: id ē et filij tui et filij
eorū: sed omnes si custodierint. Quid ḡ si
nō custodierint: Perit pmissio dei. Non.
Ḡ ideo dictū est: et ideo pmissum est: quia
p̄dicauit deus. Quid nū credituros: Sed
ne aliq; qsl minaret pmissis dei: et in p̄tate
sua vellet ponere qd pmissit deus ut imple
ret: ideo ei iuravit et dixit: In q ostēdit: q
sine dubio venturū ē. Quo ergo posuit ibi
si custodierint: Ne iā glorieris de pmissis:
et dimittas te nō custodire. Lū eris filius
David si custodieris: si autē nō: nō eris fili
David. Filii David pmissit deus: Noli di
cere: Filius sum David si generas. Si iū
dei illud nō dicūt qui de ipa stirpe nati sūt:
imo dicūt illud: sed delirant. Apte em̄ dñs
aīt: Si filij Abrae facta Abrae facite.
Inde illos negauit filios: qz facta nō facie
bāt. Nos quō nos dicim̄ filios David q de
eī stirpe nō sumus fīm carnē: Restat ut fi
lij nō simus: nisi imitādo fidem: nisi colēdo
deū: sicut et ille coluit. Si ḡ qd tibi p stirpe
nō speras: p facta nō vis assequi: quō in te
cōplebit: qz sedebis sup sedē David: Et si
nō in te complebit: putas: qz nō cōplebit:
Et quō inuenit ēā i campis saltuū: Et quō
steterit pedes eius: Qualiscūq; ergo fue
ries: illa dom̄ stabit. **Om̄ elegit dñs**
Allia lfa.
t elegit, sibi. Syon ipa ē ecclia: ipa ē et illa bierim:
ad cuī pacē currim̄: q nō in angelis: sed i
nobis pegrinal: q ex pte meliore expectat
partē redditurā: vñ nobis l̄fe venerūt q quo
tidie recitat. Ipa ciuitas ē syō quā p̄legit
de. **Allia lfa.**
t seculū le rū: Iaz dei vba s̄t: req̄es mea: ibi req̄esco.
Quātū nos amat dē frēs: ut qz nos requi
escimus: se dicat requiescere. Nō em̄ ipē ali
qñ turbat: aut sic requiescit: sed ibi se dicit
requiescere: qz nos i illo requiē habebim̄.

Psalmus

Allia lf. **D**ic habitabo quoniā p̄elegi eaꝝ.
 f. elegi. **V**iduam eius benedicens bene
 Alta lra dicam: t̄ pauperes eius saturabo
 nō habet. **p**anibus. **O**mnis anima que intelligit se
 desertam omni auxilio: nisi soli⁹ dei: vidua
 est. **Q**uomō eñi apostol⁹ describit viduā:
Que autē vere vidua est t̄ desolata: spera
 uit in dominiū. **A**gebat autē de istis viduis
 quas omnes dicimus in ecclesia. **V**ixerat
 autē: que in delicijs agit viuens mortua ē:
 t̄ nō illam numerauit inter viduas. **B**escri
 bēs autē viduas t̄ sanctas: quid ait: **Q**ue
 autē vere vidua est et desolata: sperauit in
 domino: t̄ p̄sistit in p̄cibus et obsecratioib⁹
 nocte ac die. **I**bi subiecit. **Q**ue autē in de
 licij⁹ agit: viuens mortua est. **U**nde ergo
 vidua: **Q**uiā nō habet auxilium aliunde:
 nisi solius dei. **I**lle que habent viros: qua
 si supbiunt de auxilio virorū. **D**eserte vi
 dent vidue: t̄ robustius est auxiliū earum.
Ergo tota ecclesia vna vidua est: siue in vi
 ris: siue in feminis: siue in cōiugatis: siue in
 maritatis feminis: siue in adolescentib⁹: siue
 in senibus: siue in virginibus: **O**is ecclesia
 vna vidua est: deserta in hoc seculo: si sen
 tit illud: si nouit viduitatē suam. **L**unc em⁹
 auxiliū presto est illi: **N**ōne agnoscitis istā
 viduam in euāgelio fratres mei: cum dice
 ret domin⁹: oportere semper orare t̄ non de
 dicere? **E**rat quidā iudex in ciuitate dixit: q̄
 nec deū timebat: nec homines reuerebat: et
 interpellabat eum quedāz vidua quotidie
 t̄ dicebat: **V**lidica me de aduersario meo: t̄
 interpellando quotidie vidua fregit illum.
Alt enim ipse iudex apud se: qui nec deū
 timebat: nec homines reuerebat: **E**t si deū
 non timeo: nec homines erubesco: vel ppter
 tediū quod mibi facit ista vidua vindica
 bo eam. **S**i audiuit iudex malus viduam
 ne tedium pateref: deus non audit ecclesiā
 quā hortat ut depreceſt: **H**īte pauperes eius
 saturabo panib⁹. **Q**uid est fratres? **G**imis
 pauperes t̄ tunc saturabimur. **M**ulti p̄sumē
 tes d̄ seculo: t̄ supbi christiani sunt: adorāt
 christū: sed nō saturant. **S**aturati em⁹ sunt:
 t̄ abūdant in supbia sua. **A**ge talibus dicit:
Opprobrīū eis qui abundant et despectio
 supbis. **I**sti abūdant: et ideo manducant:
 sed non saturant. **E**t quid de illis dictū est
 in psalmo: **M**anducauerūt t̄ adorauerūt
 omnes diuites terre. **A**dorant christū: ve
 nerant christū: supplicant christo: sed nō sa
 turantur sapientia t̄ iusticia ipsius. **Q**uare:
Quiā nō sunt pauperes. **P**auperes aut̄: id est

CXXXI.

humiles corde: quāto plus esuriunt: tanto
 plus manducāt. **T**anto autē plus esuriunt:
 quanto a seculo inanes sunt. **Q**ui plenus
 est: quicquid illi daturus es respuit: qr ple
 nus est. **B**a mibi esurientē: da mibi de qb⁹
 dictū ē: **B**eati q̄ esurūt t̄ sitūt iusticiā: q̄m
 iū saturabunt. **E**t erūt hi pauges de qb⁹
 mō dicit: **E**t pauperes ei⁹ saturabo panib⁹:
 qr t̄ ipo psalmo vbi dictū ē: **M**anducauerūt
 t̄ adorauerūt oēs diuites terre: dictū ē illic
 t̄ de paupib⁹: t̄ p̄sus eo mō q̄ t̄ ipo psal
 mo: **E**dent pauperes t̄ saturabunt: t̄ lauda
 būt dñm q̄ requirūt eū. **U**bi dictū ē: **M**an
 ducauerūt t̄ adorauerūt oēs diuites terre:
Ibi dictū est: **E**dent pauperes t̄ saturabunt.
Quare q̄ diuites dicti sunt adorasse: satu
 rati nō dicti sunt: q̄m aut̄ pauperes dicti sunt:
 saturati dicti sunt: **E**t vnde saturati: **H**ec
 saturitas fratres qlis est: **B**eus ip̄e est pa
 nis: **P**anis vlt lac fieret descēdit ad frā: t̄ ait
 suis: **E**go sus panis viu⁹ q̄ de celo descēdi.
Ideo illic i psalmo: **E**dent pauperes t̄ satura
 bunt. **B**e quo saturabunt: **V**idi quid se
 quit: **E**t laudabūt dñm qui requirūt eum.
Estote ḡ pauperes: estote in mēbris illi⁹ vi
 due: non sit auxiliū vestrū nisi in uno deo.
Pecunia nihil ē: nō inde auxiliū habebit.
Multi pp̄ pecuniā p̄cipitati sunt: multi pp̄
 pecuniā pierūt: multi pp̄ter pecuniā multā
 q̄siti s̄e a raptorib⁹. **L**uti cēnt: si nō haberēt
 q̄re q̄rerent. **M**ulti de amicī potētorib⁹ p̄
 sumerint: ceciderūt illi de qb⁹ p̄sumpserūt:
 t̄ inuoluerūt eos q̄ de se p̄sumpserāt. **R**e
 spicie exempla generis hūani. **Q**uid ma
 gnū est quod vobis dicitur: **N**ō solum de
 scripturis ea loquimur: legite ea in orbe ter
 rarū: attendite nō p̄sumere de pecunia: de
 amico homine: de honore t̄ tactantia seculi.
Lolle ista oīa: sed habes illa. **A**ge deo gra
 tias si cōtemnis illa: **S**i autē inflaris inde:
 noli attēdere q̄m eris p̄da hoīm: iā diabolo
 p̄da es. **S**i autē de his reb⁹ nō p̄sumpseris:
 eris i mēbrl illi⁹ vidue q̄ ē ecclia: de q̄ dictū
 ē: **V**iduā ei⁹ bñdicēs bñdicā: eris t̄ paup
 de qb⁹ dictū ē: **E**t pauperes ei⁹ saturabo panib⁹.
Aliq̄m autē qđ nō est p̄termittēdū dicē:
Inuenis paupē supbū: t̄ diu tē hūlē: q̄ti
 die patimur tales. **A**udis paupē qlī gemē
 tē sub diuite: t̄ q̄m potētor p̄mit diues: tūc
 illū hūlē vides: aliqui nec tūc: s̄i et tūc sup
 bum: vñ vides qđ esset: si aliquid h̄iet. **I**rgo
 paup̄ dei in aio est: nō in seculo. **P**rocedit
 aliqui hō hñs plenā domuz: vberes terras:
 multa p̄dia: multū aurū t̄ argētū: nouit: qr i

Psalmus

ipso nō est psumendū: hūliat se deo: facit
inde bene: ita cor ipsi erigitur ad deum: vt
nouerit quia nō solū nihil illi psunt diuitie
ipse: sed et impediat pedes ipi: nisi ille regat
et ille subueniat: et nūera inter pauperes qui
saturātur panib⁹. Inuenis aliū mendicū
inflatū: aut ideo nō inflatū: quia nihil ha-
bet: querētem tamez vñ inflet: nō attendit
deus facultatē sed cupiditatē: et iudicat eū
scdm cupiditatē qua inhiat rebus tpalib⁹:
nō scdm facultatē quā nō ei contigit adipi-
sci. Inde em de diuitib⁹ dicit apłs. Biuiti-
bus hui⁹ seculi p̄cipe nō supbe sapere: neq;
sperare i incerto diuitiaz: sed in deo viuo:
qui nobis p̄stat omnia abundantē ad fru-
endū. Quid ergo faciunt de diuitiis suis?
Sequīt et dicit: Biuites sint in opibus bo-
nis: facile tribuant cōmunicēt. Et vide q̄a
hic pauperes sūt: thesaurizent inq̄t sibi fun-
damentū bonū in futurū: vt apprehendant
veram vitam. Lū apprehēderint: tunc erūt
diuities. Quādo aut̄ non eā adhuc habēt:
nouerint se pauperes. Ita fit vt omnes hū-
les sancto corde: et in caritate germana cō-
stitutos: quicquid habuerint i hoc seculo:
inter pauperes suos numeret deus: quos
saturat panib⁹. Sacerdotes eius
induam salutari: et sancti eius exulta-
tione exultabunt. Jam i fine psalmi
sumus: paululum aduertat caritas vestra.
Sacerdotes eius induam salutari: et sancti
eius exultatiōe exultabūt. Quis est saluta-
ris noster: nisi christ⁹ noster? Quid ē ergo:
sacerdotes eius induam salutari: Quotq̄t in
christo baptizati estis: christū induistis. Et
sancti eius exultatiōe exultabūt. Usq; exulta-
būt. Exultatiōe: qr induti sūt saluta-
ri. Nō in se em lux facti sunt: sed i domino:
nā erāt aī tenere: Et ideo sbiecit. Ibi
suscitabo cornu David: Ut de christo
presumiat: Ip̄a erit altitudo David. Cor-
nu em significat altitudinē. Et qualē altitu-
dinē: Non carnalem. Ideo oia ossa carne
inuoluta sunt: cornu excedit carnē. Altitu-
do spūalis cornu est. Que autem altitudo
spūalis est: nisi de christo psumere: nō dice-
cere: Ego facio: ego baptizo: sed hic est qui
baptizat: Ibi ē cornu dauid: Et vt noueri-
t: qr ibi ē cornu dauid: attēdite qd sequat.
Paraui lucernaz christo meo. Que
ē lucerna: Jam nostis dñi verba de Jobe.
Ille erat lucerna ardēt lucens. Et qd ait
Jobes: Hic est q̄ baptizat. In b̄ ḡ exulta-
būt sci: in b̄ exultabūt sacerdotes: qr omne

CXXXII.

qd ip̄oꝝ bonū est: nō ē ip̄oꝝ filii: Et qr ille
babēt potestatē baptizandi. secur⁹ accedit
ad templū eius omnis q̄ accipit baptismū:
quia nō homis: sed illi⁹ est in quo excitatū
est cornu David. Sup ip̄m aut̄ efflo-
rebit sanctificatiō mea. Sup quē: Su-
per christū meū. Christo em̄ meo: cum di-
cit: vox est patris qui dicit: Ciduā eius be-
nedicens benedicā: et pauperes eius satura-
bo panib⁹. Sacerdotes eius induā saluta-
ri: et sancti eius exultatiōe exultabunt. Qui
dicit: Ibi suscitabo cornu David deus ē.
Ip̄e dicit: Paraui lucernā christo meo: qr
et christus noster est: et christus patris. Chri-
stus noster est: cum saluat nos: et regit nos:
quomoꝝ et dñs noster est: filius autē patris:
christus aut̄ et noster et patris. Nam si pa-
tris christ⁹ n̄ esset: nō diceret supi⁹: Dope
David seruū tuū ne auertas faciem christi
tui. Super ip̄m aut̄ florebit sanctificatiō
mea. Sup christū at̄ floret: Memo h̄im si-
bi illā assumat: qr ip̄e sanctificat: alioq̄ nō
erit verū: Sup ip̄m aut̄ florebit sanctifica-
tio mea. Sbia sanctificatiōis florebit. San-
ctificatio ergo christi i ip̄o christo: potestas
sanctificatiōis dei in christo. Florebit em̄
q̄ dixit: ad gloriā vult p̄tinere. Qn̄ em̄ flo-
rent arbores: tūc pulchre sūt. Ergo sancti-
ficatio in baptismo. Un̄ floret et claret: Un̄
cessit mūd⁹ huic p̄lēritudini: Quia i chri-
sto floret. Nam pone illam in hominis po-
testate: quo floret: quando omnis caro se-
nū: et ois claritas carnis vt flos fen̄:

Explicit Tractatus de p̄s. CXXXI.

Incipit Tractatus de p̄s. CXXXII.

Expositio psalmi.

D Salinus breue est et valde notus:
sed valde est nomiatus. Ecce
q̄ bonum et q̄ iocūdum: ha-
bitare fratres in vnū. Ita sonus iste
dulcis est: vt et q̄ psalterū nesciūt: ip̄i ver-
sum cantēt. Lā dulcis est: q̄ dulcis ē cari-
tas: q̄ facit frēs habitare i vnū. Et b̄ quidē
frēs nō indiget interpretatiōe: aut expositiōe:
q̄ bonū et q̄ iocūdū sit habitare in vnum.
S̄ ea q̄ sequūt habēt aliqd qd pulsantib⁹
apiaſ. Clerūtū vt ab isto v̄su descēdat no-
bis intellect⁹ vniuersē texture psalmi: hoc
primum etiā atq̄ etiā cōsiderem⁹: vtrū de om-
nib⁹ christianis dictū sit: q̄ bonū et q̄ iocū
dū sit habitare fratres i vnū: Un̄ aliqui sint
certi atq̄ pfecti q̄ habitat i vnū: nec ad oēs
ptineat ista b̄ndictio: sed ad quosdā a qui-
bus tamē descendat ad ceteros. Ista enīm

Allia līfa
† Illuc pducā